

**VEOK Information nr. 10
20-aug-2015**

Formanden Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. Retssagen mod Jozef Wesolowski
2. Vatikanets nye tribunal
3. Belgien: kardinal Léonard pålagt at betale erstatning
4. Vatikanet/Australien: Pell under pres
5. Irland: kardinal Brady's indrømmelser
6. Det irske referendum

1. Retssagen mod Jozef Wesolowski

Før butlersagen i 2013 var der vist ikke mange, der var klar over, at Vatikanet har en strafferet. Det er den italienske fra 1889, som Den hellige Stol overtog ved konkordatet med Italien i 1929. Men mens den italienske stat flere gange siden har ændret denne, er den forblevet uændret i Vatikanet - bortset af pave Paul VI afskaffede dødsstraffen.

Butlersagen viste, at det var uholdbart, så pave Benedikt nedsatte en kommission, der skulle bringe den vatikanske straffelov up to date. Det blev til et 20-siders tillæg, der dels omdefinerer tidligere paragraffer, dels supplerer dem med nye, der tager højde for, hvad der sker i den verden, vi lever i i dag (kidnapning, terrorisme m.v.). Det tillæg trådte i kraft den 1. september 2013.

Det er paragrafferne i dette tillæg, der vil blive taget i anvendelse i retssagen mod den tidligere nuntius og ærkebiskop Jozef Wesolowski. Ifølge Vatikanets *Bolletino* vil han blive sigtet for "et antal forbrydelser, begået både under hans ophold i Rom fra august 2013 til hans arrestation den 22. september 2014 og i den periode, hvor han fungerede som nuntius i Den dominikanske Republik" (2008-2013). Forbrydelsen i Rom skulle være besiddelsen af børneporno på hans computer ved arrestationen.

Retssagen var berammet til at påbegynde den 11. juli, men er blevet udsat, fordi den 68-årige Wesolowski er blevet indlagt på et hospital i Rom med hjerteproblemer. (*The Tablet* 20. juni, *Politiken* 27. juli 2015).

Nu er det vel et spørgsmål, hvad Wesolowski kan blive dømt for. Selv om der vist ikke er tvivl om, at han har udnyttet gadebørn seksuelt i Den dominikanske Republik, er handlingerne begået før ikrafttrædelsen af strafferetstillægget, så med mindre der skulle findes paragraffer i den italienske strafferet af 1889, der kan anvendes, burde han ikke kunne blive dømt for, hvad han skulle have begået af forbrydelser på den caribiske ø. I et retssamfund lovgiver man ikke med tilbagevirkende kraft. Så mon ikke det ender med, at han kun bliver dømt for besiddelse af børneporno?

Hans medsammensvorne, den polske præst Wojciech Gil er i øvrigt ved en domstol i Polen blevet kendt skyldig i at have misbrugt seks drenge i Den dominikanske Republik og to i Polen. Han er blevet idømt 7 års fængsel. (*The Tablet* 4. apr 15).

2. Vatikanets nye tribunal

Pave Frans har bedt Troslærekongregationen om at etablere et tribunal, der skal undersøge biskoppers håndtering af sager vedrørende præsters misbrug af børn og unge og eventuelt straffe dem, hvis de har vist sig forsømmelige. Ifølge Irlands nye primas, ærkebiskop Eamon Martin, kan tribunalet foretage undersøgelser med tilbagevirkende kraft. Så derfor spekulerer man i Irland på, om tribunalet vil gå i gang med at se nærmere på 12 irske biskopper, der alle er under mistanke om at have holdt hånden over sexmisbrugende præster. (*The Tablet* 20. juni 2015)

3. Belgien: kardinal Léonard pålagt at betale erstatning

Ærkebiskop André-Joseph Léonard af Maline-Bruxelles/Mechelen-Brussel er af en domstol i Liège blev pålagt at betale 10.000 euro (75.000 kr) i erstatning til et offer for seksuelt misbrug, fordi han som biskop i Namur ikke skred ind over for en præst, men blot forflyttede ham til et andet sogn, hvor præsten fortsatte med at misbruge børn. Ærkebiskoppen nægter sig skyldig og har ikke taget stilling til, om afgørelsen skal ankes. (*The Tablet* 9. maj 2015)

I forbindelse med sagen har hjælpebiskop Jean Kockerols i Bruxelles udtalt, at "efter den skade, vi har lidt af disse sager, vil det tage ti til tyve år at genskabe tilliden til os som kirke. I mellemtiden er det vigtigt at vi ikke lader os intimidere og forholder os tavse. Når man går på tå, er den bedste chance for at holde balancen at gå fremad," udtaler han. (*Catholic Herald* 30. april 2015)

4. Vatikanet/Australien: kardinal Pell under pres

I maj 2015 blev Pells navn nævnt over for den australske regerings nedsatte Royal Commission into Institutional Responses to Child Sexual Abuse. Et tidligere offer anklagede ham for i 1970'erne at have forsøgt bestikkelse for at undgå at misbruget blev offentligt kendt.

På det tidspunkt fungerede Pell som assisterende præst ved St Alipius Sogneskole og boede i samme hus som præsten Gerald Ridsdale, der senere blev dømt for en lang række tilfælde af seksuelt misbrug af børn - helt ned til en alder af fire år. Pell nægter at kende noget til dette, men han skal have været leder af en gruppe præster i bispedømmet Ballarat, som i 1982 diskuterede mulighederne for at få fjernet Ridsdale fra sognet og sendt til Sydney.

Den 26. maj 2013 afgav Pell en videotransmitteret forklaring over for delstaten Victoria's parlamentariske undersøgelseskommission. Han erkendte, at kirken havde dækket over misbrugende præster af frygt for skandale, og at hans forgænger som ærkebiskop i Sydney Frank Little (ærkebiskop 1974-1996, død 2008) havde destrueret dokumenter og forflyttet pædofile præster. Det samme kunne ærkebiskop Denis Hart af Melbourne berette.

Mens Pell var ærkebiskop i Sydney (2001-2014) var der beskyldninger mod 55 præster i hans ærkebispedømme. De gik alle tilbage til tiden før hans tiltrædelse. Men det har ikke forhindret, at han nu er beskyldt for at have dækket over præsterne.

I 2014 hørte den kongelige kommission at Pell og ærkebispedømmet Sydney, engang kørte en sag gennem hele retssystemet for at de ikke skulle betale en erstatning på Aus\$ 1.5 mill. (7.5 mill. kr) i en sag rejst at et offer.

Pell har senere givet udtryk for, at det havde været forkert, for "kirken burde kunne sagsøges i sådanne sager",

Nu er så Peter Saunders kommet på banen. Han, der selv har været udsat for overgreb, etablerede for 16 år siden i England en "National Association for People Abused in Childhood". I december 2014 udpegede pave Frans ham til medlem af det ni personers råd, der skal vejlede ham i misbrugssager. Saunders mener, at kardinal Pell bør trække sig som præfekt for pavens sekretariat for økonomi, for gør han ikke det, vil pavens bestræbelser for rydde op miste troværdighed. Pell selv nægter at have dækket over nogen præst og er parat til at flyve til Ballarat senere på året for at afgive endnu en forklaring. Samtidig oplyser han, at han søger juridisk bistand. Dette har fået Maureen Cuskelly fra organisationen "Care Leavers Australia Network", der hjælper ofre, til at udtale "Han synes mere opta-

get af at sikre sit omdømme end at støtte ofrene. Intet af det, Saunders siger, er ikke blevet sagt før.”

(The Guardian 17. juni 2015)

5. Irland: kardinal Brady's indrømmelser

Indtil sidste år var kardinal Seán Brady primas for hele Irland og ærkebiskop i Armagh i Nordirland. Under en vidneafhøring for den nordiske historiske undersøgelseskommission vedrørende overgreb på børn oplyste han, at kirkens egne undersøgelser kun havde ét formål, og det var at undgå skandale. Derfor havde han og de øvrige præster, der deltog i de kirkelige tribunaler, aflagt ed på, at de ville holde deres viden for sig selv for at beskytte kirkens “gode navn og rygte”.

Forhøret drejede sig primært om den pædofile præst Brendan Smyth, som blev arresteret i 1994. Han formodes at have misbrugt mere end 100 børn i såvel republikken Irland som i Nordirland og USA. Da kirken i 1975 blev bekendt med anklagerne, blev der foretaget en kirkeretlig undersøgelse med forhør af to mindreårige drenge. Brady var dengang sekretær og notetager, men lod ikke sin viden gå videre til de civile myndigheder i hverken Nordirland eller republikken, for enhver, der deltog i undersøgelsen, var ifølge den senere kardinal bundet af et tavshedslofte.

Den historiske undersøgelseskommission har også fundet ud af, at så tidligt som i 1973 kendte republikkens Garda Síochána (politi) og sociale myndigheder til præstens overgreb uden at foretage sig noget. Som følge af disse afsløringer overvejer flere af ofrene nu at sagsøge den irske stat. (*The Guardian* 25. juni 2015)

6. Det irske referendum

Den 22. maj gik befolkningen i republikken Irland til valgstederne for at stemme ja eller nej til regeringens og parlamentets forslag om at ændre den irske forfatnings artikel 41, så det fremover hedder, at “et ægteskab kan indgås i overensstemmelse med lovgivningen af to personer uanset køn.”

Resultatet blev, at 1.2 mill. irere stemte ja, 734.300 nej, svarende til 62% ja, 38% nej. (Stemmeprocenten var 60,5). Det at et land, hvor 84% af befolkningen ved den sidste folketælling i 2011 angav sig selv som værende katolikker, i den grad har en anden opfattelse af ægteskabet end kirken, har vakt opsigt overalt i Europa. Det er dog ikke første gang, et flertal af befolkningen er på kollisionskurs med kirkens lære. I 1980 blev prævention under visse omstændigheder legaliseret (senere yderligere liberaliseret i 1985 og 1992) og i 1997 blev det muligt at blive skilt - alle love vedtaget trods kirkens stærke modstand.

I de irske medier er der flere forklaringer på dette ja.

- Den ene er, at kirken gennem de sidste årtier har mistet sin troværdighed på grund af de mange sexskandaler.

- Den anden, at ikke alle biskopper og præster var lige ihærdige i deres nej-kampagner. Foreningen af katolske præster (Association of Catholic Priests) anbefalede således sine medlemmer at fortælle deres menigheder, at den enkelte selv skulle tage stilling til, om forfatningen skulle ændres.
- Den tredje, at et "ja" blev anbefalet ikke kun af de store politiske partier, men også af en lang række fremtrædende katolske kulturpersoner. Den tidligere præsident Mary McAleese fortalte således om den diskrimination, hendes homoseksuelle søn havde været udsat for, og den kendte tv-vært Ursula Halligan fortalte, hvor svært det havde været for hende som teenager at være lesbisk og troende katolik.
- Den fjerde, at kirken og mennesker under 40 ifølge redemptoristpræsten Gerry O'Connor fra Dublin lever i to forskellige verdener, når det drejer sig om seksualmoral.
- Den femte, at langt flere ældre kvinder end forventet stemte ja. Eller som O'Connor fortæller: "I samtaler op til folkeafstemningen sagde mødre og bedstemødre til mig, at de ville stemme ja. De talte om omsorg og kærlighed til deres sønner og døtre, nevøer og niecer, kusiner og fætre og nabobørn, som er homoseksuelle, og ønskede, at de skulle have de samme muligheder og rettigheder som deres heteroseksuelle familiemedlemmer."

At befolkningen i dag ser anderledes på ægteskabet end tidligere, er kirken nu til dels selv skyld i, for også kirken har ændret opfattelse. Ifølge den kanoniske lov af 1917 havde Gud skabt ægteskabet primært med henblik på avling og opdragelse af børn, sekundært for at undgå utugt. Ikke et ord om kærlighed. Pius XI frarådede da også i sin encyklika "Casti conubii" af 1930 unge mennesker at gifte sig af kærlighed. Den nuværende kirkeret fra 1983 foretog imidlertid et u-sving, for nu var formålet primært ægtefællernes gensidige kærlighed og omsorg. Det kan derfor ikke undre, at flere og flere i dag er holdt op med at betragte ægteskabet som en institution, men som et kærlighedsforhold mellem to mennesker.

Et par kirkelige kommentarer og bemærkninger til resultatet af folkeafstemningen

1)

Ærkebiskop Diamuir Martin af Dublin ser "resultatet som udtryk for en kulturel revolution," som kirken må forholde sig til. "Kirken må finde et nyt sprog, som kan forstås og modtages af folket ... Kirken har brug for et virkelighedseftersyn og må stille sig selv spørgsmålet: er vi fuldstændigt drevet væk fra unge mennesker?"

En interessant udtalelse, for det er altså ikke de unge mennesker, der er drevet væk fra kirken, men omvendt! Den vil nok ikke være populær alle steder.

2)

Biskop Kevin Doran af Elphin: "Et stort antal har åbenbart troet, at de kunne stemme ja uden at underminere ægteskabet."

Læserbrev: "Vi deltog nytårsdag i to kvindelige venners vielse sammen med deres familier i Frankrig. De havde været kærestes og boet sammen i årevis. Vi har selv været gift i 46 år og har ikke ved indførelsen af vielse af to af samme køn fundet

noget, der har kunnet true vort ægteskab eller nogle andres. Det er svært at se, hvordan en minoritet af bøsser og lesbiske i deres ønske om lighed med andre skal kunne underminere ægteskabet og samfundet.” (*The Tablet 6. juni*)

3)

Statssekretær Parolin: “Det er et nederlag for kirken. Et nederlag for menneskeheden.”

Kunne man ikke lige så godt sige, at det var en sejr for menneskeheden, at man nu holder op med at diskriminere på grund af seksuel orientering?

4)

Præfekten for Trodslærekongregationen, kardinal Gerhard Müller erklærer sig enig med kardinal Parolin i, at det var et nederlag for menneskeheden. Ved at knytte spørgsmålet om homoseksuelle ægteskaber sammen med afslutningen på diskrimination over for homoseksuelle “kunne naive mennesker lulle deres samvittighed i søvn,” udtaler han og fortsætter: “Der er risiko for, at ordet ægteskab bliver en tom skal for hvad som helst. Ægteskabet som en forbindelse mellem en mand og en kvinde er allerede fastlagt ved skabelsen.”

Nu er Mary McAlesse hverken naiv eller dum. Ja, hun er vel egentlig bedre begavet og mere indsigtfuld end kardinal Müller, når han betragter ægteskabet som en forbindelse mellem mand og kvinde lige fra skabelsen, for det kan enhver med bare en smule kendskab til Darwin let skyde i sæk.

Hvad nu?

Inden afstemningen udtrykte ærkebiskop Eamon Martin af Armagh frygt for, at kirken ville kunne blive slæbt i retten, hvis den nægtede at vie homoseksuelle. Landets taoiseach (statsminister) Enda Kenny har udtalt, at det ikke vil ske, for kirken er i sin fulde ret til selv at bestemme, hvem den vil vie. Men alligevel. Kommer vi ikke her ind på en glidebane, for kan kirkens præster i længden afvise homoseksuelt par, der ønsker en velsignelse af deres civile ægteskab?

Et andet muligt problem er det civilretslige i forbindelse med en vielse. I Irland er det sådan, at den kirkelige vielsen ikke har borgerlig gyldighed, før præsten har underskrevet registreringspapirerne efter vielsen. Der er i øjeblikket 5.461 personer, der kan udfærdige den slags dokumenter, og er der 4.121 katolske præster. Inden afstemningen truede flere biskopper med, at hvis det blev et ja, ville kirken ophøre med at udfærdige de civile papirer, hvorfor alle måtte en tur på registreringskontorerne. Da der kun er 107 af dem, kan enhver forestille sig, hvilket kaos det ville medføre. Om biskopperne vil gøre alvor af truslen, er for tidligt at udtale sig om. Et ophør vil dog blot, forekommer det mig, være en boomerang, for det vil blot lægge ekstra ved til det bål, der hedder befolkningens manglende respekt for biskopperne. (*The Tablet 13. juni*)

Da VEOK som forening ikke har nogen ”politik” om homoseksuelle, er ovenstående positive opfattelse af det irske ja formandens egen. Ingen af vore medlemmer skal føle sig forpligtet til at dele den.

Kaare Rübner Jørgensen